

SPEKTROSKOPICKÁ SPOLEČNOST JANA MARCI MARCI

BULLETIN
SPEKTROSKOPICKÉ SPOLEČNOSTI
JANA MARCI MARCI

Číslo 82

únor 1996

**10. spektroskopická konference s mezinárodní účastí
Lanškroun, 14. - 16. června 1995**

Miloslav Vobecký

Letošní již desáté setkání spektroskopické obce, pořádané Společností, se konalo v rodném městě Jana Marka Marků z Kronlandu jako součást oslav 400. výročí narození této významné vědecké osobnosti 17. století. Jako profesor lékařství na pražské univerzitě podstatně obohatil poznání v řadě oborů, proto bývá nazýván barokním polyhistorem. Např. ve fyzice předznamenal newtonovskou éru, nejprve v mechanice (1639) a posléze v optice. Právě jeho dílo "*Thaumantias Liber de arcu coelesti deque colorum apparentium natura ortu et causis*" vydané v Praze roku 1648, v němž popisuje a vykládá rozklad bílého světla skleněným hranolem, lze chápat jako fundamentální podnět či počátek, který dalším badatelským vývojem dospěl v polovině minulého století Bunsenovým a Kirchhoffovým objevem chemických prvků cesia a rubidia k počátkům spektroskopie.

První den oslav 13. června byl věnován Sympoziu o životě, díle a době polyhistora a lanškrounského rodáka Jana Marka Marci. V zahajovacím ceremoniálu vystoupil starosta města Jan Kolomý, představitelé spolupořadatelů prorektor Karlovy univerzity Prof. Pavel Klener, předseda JČMF Doc. Štefan Zajac, předseda Spektroskopické společnosti J. M. Marci Prof. Karel Volka a dále předseda Okresního úřadu v Ústí nad Orlicí Bohumil Čada. V šesti přednáškách se autoři zabývali situací pražského vysokého učení v době působení J. M. Marci, jeho dílem v oborech mechaniky, optiky, v medicíně a fyziologii a v matematice.

V městském muzeu byla zahájena dokonale koncipovaná a řadou původních dokladů, přístrojů a jiných předmětů vybavená výstava, věnovaná životu a dílu J. M. Marci. Lze jen litovat, že nedošlo k její reinstalaci v Karolinu, neboť s pražskou univerzitou je spojena veškerá Markova vědecká i pedagogická aktivita.

Součástí programu prvního dne oslav bylo odhalení pomníku J. M. Marci na náměstí A. Jiráka před zámkem.

10. spektroskopická konference probíhala ve dnech 14. - 16. června. V zahajovací části konference byly předány medaile J. M. Marci z Kronlandu udělené Společností za významné příspěvky k rozvoji spektroskopických metod. Převzali je následující spektroskopici :

Prof. B. Lvov (Rusko),
Prof. M. Moskovits (Kanada),
Prof. B. Schrader (Německo),
Doc. B. Strauch a
Prof. K. Vořka (oba Česká republika).

Pracovní program konference byl kromě dvou plenárních zasedání (14. a 16. června) soustředěn ve čtyřech sekcích (atomová spektroskopie, molekulová spektroskopie, speciální spektroskopické metody, nukleární magnetická rezonance) formou přednášek, orálních sdělení a posterových prezentací. Na plenárních zasedáních vyslechli účastníci 3 přednášky, v sekcích pak 10 vyzvaných přednášek, 33 orální sdělení a v posterových sekcích bylo prezentováno 69 příspěvků. V programu firem mimo jejich expozice bylo prezentováno 8 přednášek. Mezi 196 účastníky bylo několik desítek spektroskopiků z 11 zemí. Společenský program obsahoval tradiční setkání účastníků na zámku. V rámci oslav připravili místní pořadatelé pro účastníky v prostorách zámku koncert, divadelní představení, dále pak prohlídku místního pivovaru a návštěvu Litomyšle.

Konference, ač s nižší účastí ve srovnání s předešlými, pracovní náplní a aktivitou účastníků vykazovala standardní úroveň. Navíc pak přispěla k připomenutí díla osobnosti, jejíž vědecké objevy významem překračovaly regionální úroveň. Nutno ocenit iniciativu a vstřícnost lanškrounských, kteří tak vyjádřili úctu k dílu slavného rodáka. Přes určitou domácí netečnost k výročí tak významné české vědecké osobnosti 17. století, pomineme-li aktivitu lanškrounských, s potěšením připomínám alespoň ohlasy na osobnost J. M. Marci v mezinárodních periodikách, jako např. *Journal of Analytical Atomic Spectrometry*, August 1995 (Allan M. Ure), *Atomic Spectroscopy Perspectives*, Oct. 1995 (D. Conrad Gerégoire).

Schůze hlavního výboru Společnosti

Dne 7. prosince 1995 se konala na VŠCHT v Praze 60. schůze hlavního výboru Spektroskopické společnosti JMM. Schůzi řídil předseda Společnosti Prof. Karel Vořka, který v úvodu poděkoval Doc. Ludmíle Čermákové za práci v hlavním výboru. Doc. Čermáková ukončila z vážných důvodů svoji práci ve výboru a její funkci, vedení školské komise, převzal Dr. Matějka, který byl do hlavního výboru kooptován.

Z agendy schůze stručně uvádíme:

- Dr. Věra Spěváčková přednesla zprávu o činnosti předsednictva Společnosti, které se v druhém pololetí 1995 sešlo celkem šestkrát,
- byla uzavřena 10. spektroskopická konference a bylo rozhodnuto darovat Městskému muzeu v Lanškrouně jednu medaili JMM
- vedoucím odborné skupiny hmotnostní spektrometrie byl zvolen Dr. Havlíček
- bylo rozhodnuto o změně statutu soutěže mladých spektroskopiků a Ing. Černohorský navrhl uspořádat konferenci pro mladé spektroskopiky
- ve zprávě o odborné činnosti konstatoval Dr. Ryska, že bylo uspořádáno celkem 10 akcí (1 konference, 5 kurzů a 4 semináře), jichž se zúčastnilo 535 zájemců

- v r. 1996 se uskutečnil Kurz měření vibračních spekter, Kurz interpretace vibračních spekter, Kurz AAS pro pokročilé, 4. škola hmotnostní spektrometrie, seminář „Generace hydridů“, seminář využití spektroskopie v medicíně, seminář „Analýza biologických materiálů“, seminář ICP/MS, 12. seminář NMR, seminář komise referenčních materiálů a ve spolupráci s ÚFCh J.H. AV ČR „14th International Conference on High Resolution Molecular Spectroscopy“.
- ve zprávě o hospodaření konstatovala Ing. Dana Kolihová vyrovnanost rozpočtu a zdůraznila nutnost vyrovnaných rozpočtů jednotlivých akcí
- volby do hlavního výboru se uskutečnil korespondenčním způsobem, předcházet bude dopis reprezentantům Společnosti k aktualizaci členské základny
- bylo apelováno na vedoucí odborných skupin, aby mezi svými členy získávali přispěvatele do Bulletinu a Prof. Karel Vořka navrhl reedici spektroskopického názvosloví.

Oznámení přednášek

Spektroskopická společnost JMM a Ústav analytické chemie AV ČR, Laboratoř stopové prvkové analýzy uspořádají přednášku **Dr. Michela Höniga** (Institut de Recherches Chimiques du Ministère de l'Agriculture, Brusel) **Současné analytické možnosti a omezení v elektrotermické AAS dne 23. května 1996 ve 14.00 hodin** v kinosále Mikrobiologického ústavu AV ČR, Praha 4, Vídeňská 1083 (spojení ze stanice metra linky C „Budějovická“ autobusem č. 193 do konečné stanice „MBÚ“, doba jízdy cca 10 min).

Spektroskopická společnost JMM a Katedra fyzikální a makromolekulární chemie Přírodovědecké fakulty UK Praha uspořádají přednášku **Prof. M. Moskovitse** (University of Toronto) **Near Field Microscopy and Spectroscopy** v úterý dne **23. dubna 1996 ve 14.00 hodin** v posluchárně CH3, budova chemických kateder (1.patro), Hlavova 2030, Praha 2 - Albertov.

Sylabus přednášky :

Conventional microscopy is limited in its resolution to structural elements of the order of half a wavelength. This comes about from considerations based on the classical theory of diffraction. However, that theory assumes that the viewing point is far from the source of light. The field near an emitting (or reflecting) object contains far more structure about the emitter than the "far field" does. Consequently, examining a luminous object very close to the source can provide both images and, potentially even more valuably, spectra with resolutions far exceeding the classical limit. To date resolutions of the order of 1/40 of the wavelength have been achieved. The technique will be illustrated with data taken from the instruments at the University of Toronto and elsewhere.

Termíny některých akcí v roce 1996

- Seminář *Rtg. spektrometrie*, 13.-16. 5. 1996, Lázně Bohdaneč
- Seminář *Trendy vývoje AAS a analýza biologických materiálů*, 16.-18. 9. 1996, Olomouc
- Seminář *Spektroskopie v medicíně*, 4. 6. 1996, VŠCHT Praha
- Seminář *ICP-MS spektroskopie*, 5. 6. 1996, VŠCHT Praha
- Kurz *AAS pro pokročilé*, 7.-9. 10. 1996, Chlum u Třeboně
- Seminář *Praktické problémy hydridové techniky*, 9.-11. 10. 1996, Chlum u Třeboně (navazuje na výše uvedený kurz).

Informace podá a přihlášky přijímá sekretariát Společnosti (tel./fax: 02-311 23 43).

